

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю

28 березня 2024 року

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО
СТРУКТУРОВАНОГО КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ НА СТАНЦІЇ
«СТАНДАРТИЗОВАНИЙ ПАЦІЄНТ У ПЕДІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ»
КАФЕДРИ ПЕДІАТРІЇ №2 ПДМУ**

Крючко Т.О., Пода О.А., Кузьменко Н.В., Бубир Л.М., Климко Д.О.

Полтавський державний медичний університет

Описано методологію і проаналізовано проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ-2) на кафедрі педіатрії №2 з виявленням і переваг цього методу оцінювання в порівнянні з традиційним іспитом, і його недосконалостей, що обумовлює перспективи подальших напрямів роботи.

Ключові слова: ОСКІ, практичні навички, професійні компетентності, симуляційне навчання.

The article describes the methodology and presents an analysis of the objective structured clinical examination (OSCE-2) at the department of Pediatrics No.2 with the identification of both the advantages of this assessment method compared to the traditional exam and its shortcomings, which determine the prospects for further work.

Keywords: OSCE, practical skills, professional competences, simulation training.

Вступ

Оволодіння практичними навичками і професійними компетентностями – обов'язковий компонент здобуття вищої медичної освіти для подальшої успішної практичної діяльності лікаря [2;3]. Із метою визначення рівня засвоєння теоретичних знань і практичних навичок здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (ПДМУ) застосовуються різні види контролю впродовж усього терміну навчання: вхідний, поточний, проміжний, підсумковий, самоконтроль тощо. Заключний же етап оцінювання наприкінці 6-го року навчання полягає в складанні здобувачами, які навчаються за ОПП «Медицина» і ОПП «Педіатрія», об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ-2), регламентованого Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань 22 Охорона здоров'я» № 334 від 28.03.2018 року і положенням «Про порядок проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту Полтавського державного медичного університету».

На сучасному етапі проведення ОСКІ є стандартом заключного контролю рівня знань у вищій медичній освіті. Він використовується в медичних університетах і резидентурі з метою оцінювання: навичок аналізу історій хвороб і проведених клінічних досліджень; навичок комунікації з пацієнтом; оцінки глибини знань щодо проведення диференціовальної діагностики і складання плану обстеження й лікування; навичок проведення конкретних медичних маніпуляцій тощо [4; 5]. Саме такий формат іспиту дозволяє зробити акценти на якості виконання тих практичних навичок і медичних маніпуляцій, які входять до обов'язкового переліку в структурі освітньо-професійних програм, прописані чіткими алгоритмами, вимогами і критеріями оцінювання [1]. Обов'язкова умова оцінювання компетентностей і навичок здобувачів вищої освіти – це дотримання принципів об'єктивності, структурованості та наближення до реальної клінічної ситуації в практиці за допомогою стандартної оціночної шкали.

Мета роботи – проаналізувати методологію проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ-2) на кафедрі педіатрії №2 ПДМУ з метою виявлення і безумовних переваг, і недоліків його виконання на сучасному етапі.

Основна частина. За модель проведення ОСКІ з навчальних дисциплін, які викладаються на кафедрі педіатрії №2 для студентів-медиків ПДМУ, було обрано формат станції «Стандартизований пацієнт у педіатричній практиці», а саме метод клінічного кейсу з використанням спеціально розроблених ситуаційних завдань і допоміжного обладнання. Як допоміжне обладнання використовуються симуляційний тренажер «Манекен-фантом педіатричний» і симуляційний тренажер «Навчальна модель для аускультатії дитини» (із симуляцією фізіологічних і патологічних серцевих і легневих шумів у дитини). За допомогою цих тренажерів можна моделювати конкретну клінічну ситуацію згідно з тематикою освітніх компонентів, які за весь навчальний період реалізуються для здобувачів освіти на кафедрі педіатрії №2 («Педіатрія», «Педіатрія, у тому числі медична генетика» і «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами»), у режимі реального часу. Тренажери дають можливість відпрацювання навичок об'єктивного обстеження педіатричного пацієнта, виконання диференціовальної діагностики серцевих і легневих шумів у дітей, а також розробки подальшої тактики ведення пацієнта згідно зі встановленою патологією.

Методичне забезпечення станції «Стандартизований пацієнт у педіатричній практиці» охоплює:

- паспорт станції із загальною інформацією, в якому вказані назва дисципліни, перелік компетентностей, які оцінюються в рамках проходження даної станції, матеріально-технічне забезпечення станції, перелік нозологій, що виносяться на опрацювання, та алгоритм дій здобувача при виконанні певної клінічної ситуації (перелік послідовних дій, які демонструють рівень засвоєння професійних навичок під час вивчення даної дисципліни);
- клінічні кейси – ситуаційні задачі, які відображають найбільш поширену патологію органів дихання, серцево-судинної та травної систем у педіатричній практиці; для кращої наочності кожний клінічний кейс підкріплений відповідною інформацією, необхідною для виконання завдання (результати клінічного обстеження, лабораторних та інструментальних досліджень хворих тощо);
- «чек-листи» – бланки перевірки результатів і якості виконання завдання здобувачем освіти із наступним оцінюванням за 5-бальною шкалою. До кожного кейса розроблено всього 4 завдання з оцінкою за чіткими критеріями в 1 або 2 бали (виконав навичку), 0 балів (не виконав).

Окрім цього, до кожного клінічного кейса розроблено еталон алгоритму правильного виконання.

Слід зауважити, що на кафедрі педіатрії №2 підготовка здобувачів освіти до об'єктивного структурованого клінічного іспиту відбувається впродовж навчального року: на базі Симуляційного центру ПДМУ згідно із затвердженим графіком і під час аудиторних занять на кафедрі. Невід'ємною складовою навчання здобувача вищої медичної освіти стало використання елементів імітаційного навчання – розбір конкретних клінічних випадків і ситуаційних задач, подібних тим, що винесені на іспит і охоплюють перелік тем навчального плану в структурі навчальної дисципліни [6]. На симуляційних тренажерах, наявних у матеріально-технічному забезпеченні кафедри, здобувачі освіти мають можливість рутинно відпрацьовувати практичні навички з об'єктивного обстеження педіатричних пацієнтів і диференціальної діагностики патологічних легеневих і серцевих шумів у дітей. Науково-педагогічні працівники кафедри пояснюють процедуру проходження ОСКІ на станції й алгоритми дій студента при виконанні певної практичної навички чи маніпуляції. Спочатку викладач наочно демонструє правильну методику виконання навички на симуляційному тренажері, а потім здобувачі освіти самостійно відпрацьовують ту чи іншу навичку під контролем педагога. Крім того, студентів обов'язково ознайомлюють із критеріями оцінювання для кожного завдання на станції, принципом розподілу балів та їх підсумовування. Отже, усі здобувачі освіти завчасно ознайомлені з переліком нозологій, які виносяться на ОСКІ, та з алгоритмом виконання практичної навички на іспиті.

Висновки

Набутий досвід і аналіз проведення ОСКІ-2 на кафедрі педіатрії №2 Полтавського державного медичного університету дозволив сформулювати певні висновки щодо переваг і недосконалостей даного методу оцінювання.

Переваги й позитивні сторони проведення ОСКІ:

- можливість якісної підготовки до іспиту шляхом завчасного ознайомлення з підготовленими алгоритмами виконання завдань;
- можливість проведення симуляційно-тренінгового навчання навіть за умови відсутності пацієнтів певного нозологічного профілю;
- можливість неоднократного проходження тренінгу перед іспитом;
- здобувач освіти завжди може завчасно отримати роз'яснення щодо питань, які для нього незрозумілі, при проходженні передекзаменаційного тренінгу;
- моделювання певної клінічної ситуації дає змогу всебічно оцінити знання здобувача освіти, уміння самостійно обстежити хворого, установити діагноз, провести лікарську маніпуляцію, надати кваліфіковану допомогу тощо.

Виявлено такі недосконалості та негативні сторони ОСКІ:

- наявні на базі кафедри симуляційні тренажери для проходження ОСКІ-2 не можуть повною мірою відобразити весь перелік нозологій (нефрологічний, гастроентерологічний профіль, захворювання дітей раннього віку та ін.), які викладаються на кафедрі в рамках реалізації обов'язкових освітніх компонентів, та охопити перелік усіх практичних навичок, передбачених ОПП “Педіатрія” і ОПП “Медицина” для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- доволі складною залишаються організація проведення і методика оцінювання якості знань здобувача освіти в режимі онлайн (що є реаліями в практиці роботи з іноземними студентами натеper);
- актуальною проблемою досі залишається відсутність уніфікації проведення ОСКІ-2 у всіх закладах вищої медичної освіти України (більшою мірою пов'язана з різною матеріально-технічною базою), яка б надавала студенту можливість якіснішої підготовки в умовах зміни навчального закладу в рамках академічної мобільності.

Список використаної літератури

1. Moss, H., Weil, J., & Mukherji, P. (2022). Set Up and Execution of an Effective Standardized Patient Program in Medical Simulation. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL) : StatPearls Publishing.
2. Motsyuk, Y. B. Peculiarities of independent work in the study of "Clinical practice discipline by medical students of course v at obstetrics and gynecology department named after I.D.Lanovyy. Scientific and practical journal 2021, 5, 126-130.
3. Perception of readiness of future doctors for professional activities and determination of key factors affecting readiness to work / N. V. Kuzmenko, T. A. Ivanytska, O. A. Poda, I. M. Nesina, S. M. Tanianska // Вісник проблем біології і медицини. – 2023. – Вип. 1 (168). – С. 246–253.
4. Volosovets, O. P., Kryvopustov, S. P., Починок, Т. В., Loginova, I. O., Shevtsova, T. I., Sliusar, N. A., & Korkh, L. M. (2022). Model of examination pediatric station "Primary and resuscitation care for newborns" as a component of the objective structured practical (clinical) examination for applicants for higher education master's degree in 222 "Medicine" in the field of knowledg. Medical Education, (1), 43–47. <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.1.12940>
5. Кравченко О.В. Проблемні питання об'єктивізації оцінювання знань та вмінь студентів на ОСКІ / О.В. Кравченко // Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю: Чернівці, 18.02.2022 р.— С. 150–152.
6. Таняньська С.М. Застосування інноваційних методів навчання на кафедрі педіатрії № 2 / С. М. Таняньська, І. О. Коленко, Н. В. Кузьменко, В. Є. Таняньська // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.- наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 290–291.

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО СТРУКТУРОВАНОГО КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ НА СТАНЦІЇ «СТАНДАРТИЗОВАНИЙ ПАЦІЄНТ У ПЕДІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ» КАФЕДРИ ПЕДІАТРІЇ №2 ПДМУ <i>Крючко Т.О., Пода О.А., Кузьменко Н.В., Бубир Л.М., Климко Д.О.</i>	123
ВИКОРИСТАННЯ ВАРІАНТІВ МЕТОДИКИ «СТАНДАРТИЗОВАНИЙ ПАЦІЄНТ» У ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Ксьонз І.В., Гриценко Є.М., Пилипюк Є.В., Овчар О.В.</i>	125
МОДЕЛІ ВЗАЄМИН ВИКЛАДАЧІВ І ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Кузь В.С., Тесленко О.І., Кузь Г.М., Баля Г.М., Марченко К.В., Лунькова Ю.С., Мартиненко І.М.</i>	126
РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ЩОДО КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І ГОТОВНОСТІ ДО КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ <i>Кузьменко Н.В., Іваницька Т.А., Пода О.А., Несіна І.М., Тянянська С.М.</i>	128
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Куценко Н.П., Вонсович Ю.В., Волкова Т.О., Зубченко Ю.П.</i>	130
ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ <i>Куценко Н.П., Прокопенко В.В.</i>	132
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Куценко Н.П., Сизоненко Н.В.</i>	133
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ <i>Лещенко Т.О., Юфименко В.Г., Шарбенко Т.В.</i>	135
ПОСТАТЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ ПОЛТАВЩИНИ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ <i>Лисенко А.В.</i>	138
НОВІТНІ ПАРАДИГМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Ліхачов В.К., Макаров О.Г., Добровольська Л.М., Тарановська О.О., Ващенко В.Л.</i>	140
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ: КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ І АКТИВНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ <i>Лобань Г.А., Фаустова М.О., Чумак Ю.В.</i>	142
ВПЛИВ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ <i>Лобач Н.В., Ісичко Л.В., Сілкова О.В., Ващенко А.В.</i>	144
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ <i>Локес К.П., Фаустова М.О., Добровольська О.В., Аветіков Д.С.</i>	146
СУЧАСНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Луценко Р.В., Сидоренко А.Г., Чечотіна С.Ю., Гришко Ю.М., Петрова Т.А., Луценко О.А.</i>	147
ЗАСТОСУВАННЯ KEYС-МЕТОДУ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ <i>Люлька О.М., Кравціє М.І., Дудченко М.О., Ляховський В.І., Лисенко Р.Б., Нємченко І.І., Краснов О.Г., Городова-Андрєєва Т.В.</i>	149
ЛЕКЦІЯ ЯК ОСНОВА ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Ляховська Т.Ю., Громова А.М., Ляховський В.І.</i>	151
МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ <i>Марченко І.Я., Шундрік М.А., Ткаченко І.М.</i>	153
METACOGNITIVE ASPECTS IN LEARNING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE <i>Laura Maftei, Phd, Associate Professor</i>	154
РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ЇХНЬОЇ ОСВІТИ <i>Мельник В.Л., Шевченко В.К., Силенко Ю.І.</i>	158
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ПДМУ <i>Міщенко І.В., Коковська О.В., Жукова М.Ю., Павленко Г.П., Юдіна К.Є.</i>	160
ІНТЕРАКТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСНОВ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ <i>Моїсєєва Н.В., Гордієнко Л.П., Карамішев Д.В., Кока В.М., Литвиненко М.І.</i>	162
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СТАВЛЕННЯ ДО СПИСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ І ФРАНЦУЗЬКИХ СТУДЕНТІВ У РОЗРІЗІ ІНТЕГРАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР <i>Мохначов О.В., Циганенко І.В., Овчаренко Л.К., Рустамян С.Т.</i>	164